

SKOV- OG NATURstyrelsen
Friluft- og vildtforvaltningskontoret
Miljøministeriet
Ledelsessekretariatet, EU-K

17. december 2004
J.nr. D 419-0001
kdj/SNS FVK; sca/MIM 3

REVIDERET GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indførelse af standarder for human fældefangst for visse dyrearter

KOM (2004) 532 endelig
2004/0183 (COD)

Resumé

Forslaget fastsætter ”humane” fældefangststandarder, krav til fældefangstmetoder, tekniske bestemmelser vedrørende afprøvning af fældefangstmetoder og certificering af fælder til fangst af de 19 vildtlevende pattedyrearter. Forslaget har til formål at indfri forpligtelserne i to internationale aftaler fra 1998 med henholdsvis Canada og Den Russiske Føderation og USA om fastsættelse af standarder for human fældefangst på internationalt plan. Forslaget gennemfører aftalernes miljødel og er begrænset til, hvad der kræves, for at Det Europæiske Fællesskab kan opfylde sine internationale forpligtelser ved at sørge for, at de vedtagne humane fangststandarder overholdes.

1. Status

Kommissionen sendte den 30. juli 2004 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i artikel 175 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

| Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketinget den 25. oktober 2004.

Europa-Parlamentet har endnu ikke drøftet sagen.

2. Formål og indhold

Baggrund

Fællesskabet traf i 1998 afgørelse om at indgå to internationale aftaler om fastsættelse af standarder for human fældefangst på internationalt plan. Den første aftale blev indgået med Canada og Den Russiske Føderation og blev godkendt ved Rådets afgørelse 98/142/EF af 26. januar 1998. Den anden aftale vedrører Amerikas Forenede Stater og foreligger i form af et protokollat. Denne aftale blev godkendt ved Rådets afgørelse 98/487/EF af 13. juli 1998. Fællesskabet skal nu indfri de forpligtelser, der følger af disse aftaler.

Formålet med aftalerne er at udarbejde standarder for humane fældefangstmetoder, at forbedre kommunikationen og samarbejdet mellem parterne med henblik på gennemførelse og udvikling af disse standarder og at fremme handelen mellem parterne. Formålet med standarder for human fældefangst er at sikre dyr, der fanges i fælder, et tilstrækkeligt velfærdsniveau og at højne dette yderligere. Aftalerne gælder alle dræbende og fastholdende mekaniske fangstanordninger (fælder),

der anvendes til fangst af 19 vildtlevende terrestriske eller semiakvatiske pattedyrarter¹ med henblik på forvaltning af vildtbestanden (herunder bekæmpelse af skadedyr), tilvejebringelse af skind eller kød og indfangning af pattedyr i bevaringsøjemed.

De vigtigste forpligtelser for parterne er, at der skal indføres passende procedurer for certificering af fælder i overensstemmelse med standarderne, og at de kompetente myndigheder skal sikre, at fældefangstmetoder, der anvendes på deres territorier, er i overensstemmelse med standarderne.

Der er på Kommissionens vegne blevet gennemført en undersøgelse af, hvordan aftalens forpligtelser allerede er indfriet gennem den gældende lovgivning i medlemsstaterne. Generelt har Kommissionen vurderet, at medlemsstaterne endnu ikke har tilpasset deres lovgivning i overensstemmelse med aftalen. Der er indbyrdes afvigelser i medlemsstaternes lovgivning om fældefangst på nationalt og/eller regionalt plan. Kommissionen har derfor fundet det nødvendigt at harmonisere lovgivningen, så Fællesskabet kan opfylde sine internationale forpligtelser efter aftalen.

Interessenter, eksperter og NGO'er er blevet hørt. Der er ifølge Kommissionen ved udarbejdelsen af direktivforslaget taget hensyn til deres udtalelser om bl.a. afprøvning af fældefangstmetoder og certificeringsproceduren.

Direktivforslaget

Forslaget fastsætter humane fældefangststandarder, krav til fældefangstmetoder, tekniske bestemmelser vedrørende afprøvning af fældefangstmetoder og certificering af fælder til fangst af de 19 vildtlevende pattedyrarter, som er opført på i forslagets bilag I. Forslaget omfatter fælder, der anvendes til fangst med henblik på forvaltning af vildtbestanden, bekæmpelse af skadedyr, indfangning af pattedyr i bevaringsøjemed og tilvejebringelse af skind eller kød.

Ifølge forslaget skal medlemsstaterne sikre, at der fra den 1. januar 2012 kun anvendes fældefangstmetoder, der opfylder de humane fældefangststandarder. Fristen for gennemførelse af forslaget er den 31. december 2005.

Forslaget indeholder en række undtagelser fra de generelle forpligtelser i artikel 4 og artikel 5. Der kan således meddeles undtagelse fra sag til sag til nærmere angivne formål, som f.eks. hensynet til folkesundhed og sikkerhed, beskyttelse af offentlig og privat ejendom, forskning, uddannelse, genoprettelse af bestanden, genudsætning, avl og beskyttelse af dyr og planter, så vel som anvendelse af traditionelle fælder af træ, der er afgørende for bevaring af de indfødte samfunds kulturarv.

Det fremgår af forslaget, at Kommissionen skal bistås af et forskriftsudvalg, som skal bistå med direktivets gennemførelse og vedtagelse af tekniske ændringer til bilagene. Forslaget indeholder bestemmelser om gennemførelsesforanstaltninger og ændringer, herunder betingelserne og kriterierne for underretning, udveksling af oplysninger og udformningen af et standardcertifikat.

Det fremgår af forslaget, at medlemsstaterne kan opretholde eller indføre strengere bestemmelser.

¹ Canis latrans (prærieulv), Martes Americana (mår), Felix rufus (rødlos), Martes pennant (fiskemår) Ondatra zibethicus (bisamrotte), Procyon lotor (vaskebjørn), Martes zibellina (zobel), Mustela erminea (hermelin), Lynx lynx (los, europæisk), Lynx canadensis (los, nordamerikansk), Meles meles (grævling, europæisk), Taxidea taxus (grævling, nordamerikansk), Canis lupus (ulv), Nyctereutes procyonoides (mårhund), Castor fiber (bæver, europæisk), Castor canadensis (bæver, nordamerikansk), Lutra lutra (odder, europæisk), Lutra canadensis (odder, nordamerikansk), Martes martes (skovmår)

Særligt om rævesakse

I Fællesskabet er anvendelse af alle rævesakse forbudt i medfør af Rådets forordning (EØF) nr. 3254/91 af 4. november 1991 om forbud mod anvendelse af rævesakse i Fællesskabet og indførsel til Fællesskabet af skind af og varer fremstillet på basis af visse vilde dyrearter med oprindelse i lande, der anvender rævesakse eller fangstmetoder, der ikke opfylder de internationale standarder for humane fældefangst. I praksis vil det nye direktiv ifølge Kommissionen derfor kun gælde for andre fælder end rævesakse, som producenterne ønsker betragtet som "humane". Hvad angår andre dyrearter end de 19, der er nævnt i bilagene til aftalen, vil anvendelse af fælder, bortset fra rævesakse, som ikke opfylder de humane fældefangststandarder, fortsat være mulig, hvis de er i overensstemmelse med anden fællesskabslovgivning.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Det vurderes at forslaget opfylder nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

Miljødelen contra handelsrelaterede dele

Forslaget gennemfører aftalernes miljødel og er begrænset til, hvad der kræves, for at Det Europæiske Fællesskab kan opfylde sine internationale forpligtelser ved at sørge for, at de vedtagne humane fangststandarder overholdes.

Forslaget tager ikke sigte på at harmonisere alle de tekniske krav i tilknytning til salg og markedsføring af fælder. Formålet er kun at forbyde anvendelsen af "inhumane" fælder til fangst af dyr, der tilhører de listede arter.

Aftalernes handelsrelaterede dele om fremme af international handel med skindprodukter fra dyr, der er fanget i fælder, og som er omfattet af aftalen, vil blive gennemført ved en ændring af bilaget til forordning (EØF) nr. 3254/91.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Lov om jagt og vildtforvaltning, lovebekendtgørelse nr. 114 af 28. januar 1997, indeholder en hovedregel om, at nedlæggelse eller ombringelse af vildt kun må finde sted med skydevåben - og altså ikke ved brug af fælder. Efter lovens § 37 kan miljøministeren under visse forudsætninger fastsætte regler om regulering af vildt. Ved udstedelse af disse regler kan bl.a. forbuddet mod anvendelse af fælder til jagt fraviges.

Med hjemmel i jagtlovens § 37 er der i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 869 af 10. oktober 2003 om vildtskader fastsat bestemmelser om, at vildt - i en række særlige tilfælde - kan reguleres ved fældefangst. Umiddelbart er det Skov- og Naturstyrelsens vurdering, at de i bekendtgørelsen fastsatte danske regler om fældefangst, hvori bl.a. dræbende fælder er forbudt, er strengere end de foreslåede regler i direktivforslaget.

Gennemførsel af direktivforslaget kræver ikke lovændringer. Bemyndigelserne for miljøministeren i jagt- og vildtforvaltningsloven, bl.a. til at fastsætte regler om regulering af vildt (§ 37, stk. 1) og om anvendelse af hjælpemidler, lokkemidler og lignende til jagt, herunder forbud mod at anvende visse midler (§ 23, stk. 5) vurderes umiddelbart også at omfatte hjemmel til at fastsætte regler om indførsel af de i direktivet foreslåede standarder, herunder krav om certificering af fælder m.m.

Uanset at ingen af de i direktivet nævnte 19 pelsdyrarter lovligt kan reguleres med fælder i Danmark er det Skov- og Naturstyrelsens vurdering, at direktivets krav om bl.a. en certificerings-

ordning kan medføre behov for ændring af vildtskadebekendtgørelsen. Det forhold, at Danmark kan opretholde eller indføre strengere bestemmelser fratager næppe Danmark forpligtigelsen til formelt at opfylde direktivets minimumskrav.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Selve certificeringsproceduren kan medføre en øget udgift for danske fældeproducenter. Men da direktivforslaget som ovenfor nævnt ikke i dag har nogen direkte konsekvens for anvendelse af fælder i Danmark forventes forslaget ikke at have mærkbare økonomiske eller administrative konsekvenser for henholdsvis erhvervsliv, forbrugere og offentlige myndigheder.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes at have en neutral indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark. Forslaget må endvidere antages at kunne medvirke til i andre medlemsstater at sikre dyr, der fanges i fælder, et tilstrækkeligt velfærdsniveau og at højne dette yderligere.

5. Høring

Forslaget har været udsendt i høring den 9. september 2004 til en bred kreds af interessenter på jagt- og vildtforvaltningsområdet. Høringsfristen var 1. oktober 2004. Der er indkommet høringssvar fra *Danmarks Jægerforbund*, *Danmarks Naturfredningsforening*, *Dansk Landbrug*, *Dansk Land- og Strandjagt af 1991*, *Det Dyreetiske Råd* samt *Dyrenes Beskyttelse*. De indkomne høringssvar støtter, at der udarbejdes fællesskabsregler for fældefangst af pattedyr.

Høringssvarene fra *Danmarks Jægerforbund* og *Dansk Land- og Strandjagt af 1991*, vedrører forhold i dansk lovgivning og den efterfølgende implementering af direktivforslaget. *Dansk Landbrug* har udtalt, at man vil afvente, at der udarbejdes udkast til dansk implementering af direktivforslaget.

Dyrenes Beskyttelses Faunaudvalg har udtalt, at foreningen ingen bemærkninger har til forslaget.

Det Dyreetiske Råd finder det prisværdigt, at EU på denne måde medvirker til at fastsætte internationale minimumstandarder for fælder. Rådet ser desuden meget positivt på, at der i forslaget lægges vægt på dyrevelfærd i forbindelse med forskning og afprøvning af fælder. Rådet finder dog, at de i bilag II konkrete anførte mål for nedsat dyrevelfærd er meget grove mål, der alene berører meget ekstreme negative påvirkninger af dyrevelfærd. Dette sammenholdt med grænseværdierne i artikel 5 betyder, at der i praksis vil kunne godkendes fælder, der stadig giver mulighed for, at en betydelig andel af dyr, der fanges i fælder, udsættes for lidelser. Rådet bakker således op om det initiativ, der er taget til fastsættelse af minimumstandarder, men ser dette som en proces, der skal fortsætte over tid. Rådet foreslår derfor, at der tilføjes en bestemmelse om revision af direktivet, både i relation til arter der er omfattet, og kriterier der benyttes til godkendelse af fælder, efter et passende tidsrum, fx 5 år. Så vidt Rådet er orienteret, er en sådan revisionsbestemmelse også inkluderet i de tilgrundliggende aftaler.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) er af den opfattelse, at der af både biologiske og dyreetiske grunde med fordel kan tilvejebringes fælles standarder for anvendelse af fælder indenfor fælleskabet. *DN* kan derfor varmt anbefale beslutningen om at gennemføre sådanne standarder igennem et direktiv. *DN* har i høringssvaret påpeget, at flere af de af direktivforslaget omfattede dyrearter også er optaget på bilag IV og V i EF habitatdirektiv (Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter). *DN* foreslår en præcisering af direktivforslaget, således at det sikres, at der ikke opstår modstrid mellem de 2 direktivers bestemmelser.

DN anser det for i dyreetisk henseende at være helt uantageligt, såfremt De Europæiske Fællesskaber fremover vil anse fastholdende fælder som nævnt i forslaget bilag II, der indebærer skader på op til 20% af de fangne dyr, for ”humane”. Så lempelige krav vil efter *DN*'s vurdering ikke være i overensstemmelse med hverken den brede opinion i medlemslandene, eller de generelle standarder for dyrevelfærd, som er gældende under mange landes nationale bestemmelser om dyrebeskyttelse. *DN* finder, at Danmark ikke bør kunne tiltræde de foreslåede definitioner af standarderne for fastholdende fælder og indstiller, at Danmark i de kommende drøftelser ubetinget arbejder for, at fælder der indebærer de i bilag II 2.2. angivne kvæstelser, som anses at være indikatorer for ringe velfærd hos vilde dyr fanget i fælde, helt forbydes i fællesskabet. *DN* finder endvidere, at Danmark bør arbejde for at fristen for at gennemføre bestemmelserne nedsættes væsentligt i forhold til de angivne 5 år. Endelig finder *DN*, at Danmark bør arbejde for, at det pålægges medlemslandene at føre et nærmere angivet stikprøvevist tilsyn med anvendelsen af fælder, igennem en tilføjelse til bestemmelsen i artikel 11.

Rammenotat om forslaget har været udsendt i skriftlig høring til EU-Specialudvalget (miljø) den 22. oktober 2004. Der er indkommet høringssvar fra *Dansk Landbrug, Forbrugerrådet, og Specialarbejderforbundet*, som ikke har bemærkninger til forslaget. *Forbrugerrådet* oplyser at man af ressourcemæssige årsager ikke har mulighed for at forholde sig til forslaget, og således ikke kan tages til indtægt for at støtte forslaget eller for at gøre det modsatte.

Vildtforvaltningsrådet, der rådgiver miljøministeren i spørgsmål på jagt- og vildtforvaltningsområdet, har drøftet direktivforslaget på rådets møde den 7. december 2004.